

2005-06-03

PERSCOMMUNIQUÉ

Het economische belang van de Vlaamse zeehavens: verslag 2003

NBB Working Paper No. 69 - Research Serieswww.nbb.be

Zoals elk jaar publiceert de Nationale Bank een studie over het economische belang van de havens van Antwerpen, Gent, Oostende en Zeebrugge.

De bijdrage van de respectieve havens tot de nationale economie wordt geraamd door hun economische, sociale en financiële situatie te onderzoeken over de periode van 1997 tot 2003. De drie voornaamste variabelen zijn de toegevoegde waarde (TW), de werkgelegenheid en de investeringen. Deze studie belicht eveneens de indirecte effecten inzake toegevoegde waarde en werkgelegenheid van de activiteit van de sector op de gehele economie van het land. De sociale balans wordt beknopt voorgesteld. Vanaf deze editie wordt de analyse van de financiële resultaten van de bestudeerde sectoren aangevuld met de toepassing van een falingspredictiemodel.

In 2003 is de directe TW van de Vlaamse zeehavens ten opzichte van het voorgaande jaar met 3,6 pct. tegen lopende prijzen (of +2,9 pct. tegen vaste prijzen) toegenomen, dat is meer dan de stijging die in het geheel van de economie werd opgetekend. In de goederenbehandeling, de rederijen, de handel, de petroleumindustrie, de metaalverwerkende nijverheid en de elektronica, alsook in het vervoer over land werd een aanzienlijke stijging opgetekend, in tegenstelling tot in de energiesector, de chemische en de automobielnijverheid. De haven van Antwerpen, die 64,6 pct. vertegenwoordigt van de door de vier onderzochte havens gerealiseerde TW, liet in 2003 de sterkste stijging van haar bijdrage tot het bbp optekenen. Ook de havens van Gent en Oostende gingen vooruit, maar in mindere mate. In Zeebrugge stagneerde de TW. De geraamde indirecte TW daalde hetzelfde jaar met 0,9 pct. tegen lopende prijzen (of -1,6 pct. tegen vaste prijzen), indien rekening wordt gehouden met de gehele keten van voorafgaande leveranciers van de in de Vlaamse havens gevestigde ondernemingen. De totale TW, de som van de directe en indirecte TW, beliep in 2003 bijna 22 miljard euro, of bijna 8,4 pct. van het Belgische bbp en 4,3 pct. indien enkel de TW van de ondernemingen van de populatie in aanmerking wordt genomen (11,5 miljard euro).

De directe werkgelegenheid in de Vlaamse zeehavens liep in 2003 met 0,6 pct. terug, terwijl de Belgische binnenlandse werkgelegenheid licht vooruitging (+0,1 pct.). Deze lichte achteruitgang werd in bijna alle bedrijfstakken opgetekend, met uitzondering van de elektronica en de overige industrie. Deze daling is hoofdzakelijk te wijten aan de toename van het aantal contractbeëindigingen. Uitzendarbeid en outsourcing wonnen daarentegen terrein in 2003. Van de vier onderzochte havens lieten Oostende en Zeebrugge in 2003 een stijging van het personeelsbestand optekenen, terwijl de werkgelegenheid licht achteruitging in Antwerpen en stagneerde in Gent. In hetzelfde jaar was Antwerpen goed voor 58,2 pct. van de werkgelegenheid van de sector. De totale werkgelegenheid, d.w.z. de som van directe en indirecte banen, in de Vlaamse zeehavens wordt in 2003 op 238.876 VTE geraamd, een daling t.o.v. het voorgaande jaar. De totale tewerkstelling vertegenwoordigt niettemin 6,4 pct. van de Belgische binnenlandse werkgelegenheid. Indien enkel rekening wordt gehouden met de directe werkgelegenheid, goed voor 105.419 VTE, belooft deze verhouding 2,8 pct.

Naast de overheidsinvesteringen bestemd voor infrastructuuraanpassingen, spelen de particuliere investeringen een beslissende rol in de ontwikkeling van de havenactiviteit. Vergeleken met het voorgaande jaar, gingen de investeringen in de Vlaamse zeehavens vooruit in 2003, met 0,8 pct. tegen lopende prijzen. Maar dit komt neer op een daling van 0,6 pct. tegen vaste prijzen. De stijging die werd opgetekend in de goederenbehandeling, de automobielnijverheid, de metaalverwerkende nijverheid en het wegvervoer werd gecompenseerd door de daling in de meeste andere maritieme en niet-maritieme sectoren. Van de vier bestudeerde zeehavens, werd de sterkste toename van de investeringen in 2003 opgetekend in Oostende en Zeebrugge. In Antwerpen stagneerden de investeringen en in Gent liepen ze zelfs terug. Antwerpen was datzelfde jaar goed voor 59,7 pct. van de totale investeringen in de sector, die bijna 2,5 miljard euro beliepen.

Met uitzondering van Oostende, nam de nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen in 2003 in alle havens fors toe. Daarmee deden ze beter dan het nationale gemiddelde. Het netto bedrijfskapitaal van de in de Vlaamse havens gevestigde bedrijven werd gemiddeld genomen opnieuw positief, dankzij de aanzienlijke groei in Antwerpen en ondanks de daling in Oostende en Zeebrugge. De solvabiliteit, daarentegen, liep aanmerkelijk terug, behalve in Oostende. Volgens het door de Nationale Bank ontwikkelde falingspredictiemodel nam het percentage van de ondernemingen in moeilijkheden in de Vlaamse zeehavens in 2003 af. Deze vermindering kwam zowel bij de grote ondernemingen als bij de KMO's tot uiting.